

ZNANJE KOT GARANT RAZVOJA

Izzivi tretjega tisočletja niso samo nova spoznanja, nove tehnologije vključno z informacijsko in komunikacijsko revolucijo, nove možnosti gospodarskega udejstvovanja, ki jo napoveduje globalizacija, ampak, tako so pokazali tudi nedavni dogodki v Združenih državah, žal, tudi pomanjkanje in zagotavljanje varnosti posamezniku, družini, narodu in celotni družbi.

Varnost postaja bistveni element stabilnosti svetovne ureditve in s tem, hočemo ali ne, tudi slovenske države. Eden najpomembnejših dejavnikov in hkrati pogojev za varnost posameznika in celotne družbe niso samo obramba, orožje in članstvo v mednarodnih obrambnih organizacijah, ampak predvsem znanje. V vseh kriznih trenutkih je znanje tisti dejavnik, ki odloča, kako bomo krizo prebrodili. Skrb za znanje na vseh nivojih od vrtca, osnovne in srednje šole, do univerze in podoktorskega ter vseživljenjskega izobraževanja, postaja glavna skrb in odgovornost pri vprašanju varnosti vseh sodobnih vlad in političnih strank. Hkrati z odgovornostjo političnih dejavnikov je treba krepiti tudi razumevanje in zavedanje posameznikov, da je skrb za njihovo osebno znanje in kvalitetno ter nenehno izobraževanje vseh in vsakogar, osnovni in nepogrešljivi sestavni del varne in prosperitetne družbe.

Pri zasnovi, izhodiščih, izvajanju in financiranju politike izobraževanja kot strateško dolgoročno najbolj pomembnega sestavnega dela družbe, se kažejo resnične kvalitete političnih dejavnikov v družbi. Ne glede na precej splošno uveljavljeno mnenje, da smo Slovenci dovolj dobro izobraženi in pripravljeni na sodobne izzive vsaj na osnovni ravni ugotavljamo, da je znanje, ki ga daje šola in kasneje tudi zaposlitev, v Sloveniji preveč razdrobljeno in predvsem preveč faktografsko in neuporabno. Večina mednarodnih raziskav, ki so bile v preteklih letih narejene na zelo velikem številu anketirancev, so pokazale, da Slovenci v povprečju ne premoremo prav dosti funkcionalno uporabnega analitičnega znanja, ki služi razumevanju povedanega ali napisanega, povezovanju posameznih in delnih informacij in sklepanju na posledice ter predvsem izvajanju novih, kreativnih zaključkov. Pri vseh omenjenih dejavnostih funkcionalne uporabe znanja smo se v raziskavah uvrstili prav na rep tranzicijskih držav ob bok Poljske a precej za Češko in Madžarsko. Mirno lahko trdimo, da so slabi dosežki kreativnega znanja Slovencev, posledice zgrešenih šolskih reform. Najprej t.i. usmerjenega izobraževanja, v zadnjih desetih letih pa pretiravanja v smislu poudarjanja faktografskega znanja, vseobsegajočega točkovanja zaključnih izpitov in predvsem mišljenju, da je pomembno le formalno, ne pa dejansko znanje. Seveda pa je slabim rezultatom botrovalo skoraj polstoletno odrivanje iz šol vsega kar je poudarjalo vzgojo in oblikovanje moralnih vrednot.

Glavna usmeritev izobraževalne politike N.Si je zaradi tega jasna. Gre v smeri razbremenjevanja faktografskega učenja in dajanja večjega poudarka analitičnemu, povezovalnemu in kreativnemu mišljenju. Druga pomembna smer izobraževalne politike N.Si je ustvarjanje primernih pogojev za neprestano in dopolnilno izobraževanje, ki naj zajema čim več Slovencev v vseh življenjskih obdobjih. Ne samo redno ampak tudi dodatno in neprestano izobraževanje na vseh delovnih mestih je garant varnosti. Izobraževanje in kvalitetno znanje je temelj varnosti tako v primeru vojn, kakor tudi v smislu politične, ekonomsko-gospodarske in kulturne varnosti. Zato mora biti deležno največjih davčnih olajšav, neprestanega ustvarjanja možnosti za mecenstvo in donatorstvo ter predvsem spodbujanja vseh institucij, podjetij in posameznikov, da se vsakemu državljanu najbolj izplača vlaganje v lastno izobrazbo in v izobrazbo zaposlenih na vseh nivojih.

Pretirana regulativa in omejevanje se nam zlasti v šolstvu zdita izjemno škodljiva načina urejevanja izobraževanja. želimo uveljaviti dosledno izvajanje pravice do strokovne in formacijske izbirtosti. To pomeni, da je treba izbiro poklicev, smeri študijev, načine šolanja in vse ostalo kar sodi v svobodno izbiro izobraževanja v največji meri prepustiti ljudem samim ne pa stvari v naprej omejevati.

Če je vsakomur jasno, da morajo biti v tovarnah zaradi kontrole in zagotavljanja kvalitete izdelkov delavci čedalje bolj usposobljeni in bolj plačani, je jasno, da moramo v še večji meri zahtevati kvaliteto pouka na vseh ravneh in temu primerno nagrajevanje učiteljev in profesorjev. Ugled učiteljev in profesorjev v družbi je merilo temu, kako država ceni znanje.

Pomembno se nam zdi ohranjanje podeželskih šol. Predpisi glede minimalnega števila otrok morajo upoštevati demografsko ogroženost vsakega kraja in se ravnati po izkušnjah, da preseljevanje ljudi v velika urbana središča ne reši nobenega problema, povzroči pa veliko novih. Splošno privzeta politika N.Si za ustvarjanje uspešnega in varnega razvoja Slovenije je v tem, da želimo pogoje za življenje popravljati tam kjer so slabi, ne pa z večanjem razlik med urbanih središči in podeželjem. Evropski standardi za vse dejavnosti od šol do zdravstva se morajo na podeželju uveljaviti prav tako kot v urbanih središčih. Enakomeren razvoj celotne Slovenije in manjšanje razlik v kvaliteti življenja po vsej Sloveniji imamo za bistveno nalogo. Zlasti pomembni dejavniki pri tem so enakomerna razporejenost, kvaliteta in hitrost dostopa do posameznih inštitucij ali uslug.